

11.08.2025

Bilim Akademisi Yönetim Kurulunun Sahte Belge ve İmza Üretimi Hakkındaki Açıklaması

Yaygın ve kapsamlı sahte belge ve imza üretimi konusunda son günlerde ortaya dökülen veriler ve başlatılan soruşturmalar hem üniversite yönetimlerinin, Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunu hem de üniversitelerin ve eğitim sisteminin kalite ve güvenilirlikleri ile giriş sınavları, not ve değerlendirme sistemleri ve verilen diplomaların geçerliliği açısından vahim bir durumu ortaya sermiş bulunuyor.

Bir yandan sahte diploma imalatı, bir yandan da kurumların geçerli usullerle verdikleri, sahtecilik iddiası olmayan gerçek diplomaları üniversite yönetimlerinin siyasal gündemle aşikâr biçimde bağlantılı olarak iptali söz konusudur. YÖK, üniversite yönetimleri ve millî eğitimin sadece hukuk ihlâlinin ötesinde, liyakat ve dürüstlük başta olmak üzere temel ahlâkî ilkeleri uzun süredir görmezden gelmesi, yöneticilerin sorumluluklarını yerine getirmemeleri, akademik değerler, kurallar ve işleyişle bağdaşmayan tepeden inme buyruklarla hareket etmeleri ve ciddi etik ihlaller yerine, derslerde yoklamaların takibi gibi şekilci ayrıntılarla uğraşması kabul edilemez. Yöneticilerin atanma biçimleri, kariyerlerinde kişiye özel düzenlemeler yapılması, buna bağlı olarak liyakatsiz kadroların yaygınlaşması, ahlâkî, bilimsel ve pedagojik en temel hususların bilinmemesi veya bilmezden gelinmesi ve yıllar boyunca sistemdeki bozulmaların birikmesi şimdi gördüğümüz tabloya yol açmıştır.

Bilim Akademisinin Akademik Özgürlük Raporları yıllardır süren bu durumu öne çıkan örneklerle hukuk çerçevesinde değerlendirmiş, kamuoyuna ve yetkililere sunmuştur. Birkaç örneği ekte tekrar dikkatinize sunuyoruz. Yıllardır göz göre göre gelişen bir sistem ve yönetim sorunu yaşanmaktadır. Bu durumdan çıkabilmenin yolu önce mevcut hukukun uygulanması, her kademede yöneticilerin sorumlu tutulmaları ve ardından sistemin köklü bir reforma tabi tutulmasıdır.

Kamuoyunun bilgisine saygıyla sunulur.

Bilim Akademisi Yönetim Kurulu

BİLİM AKADEMİSİ AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLER RAPORU 2016-2017:

“...(yeni) üniversitelerde istihdam edilecek araştırmacıların bu kadar kısa bir süre içerisinde yetiştirilmesinin mümkün olmadığı herkes için aşıkardı. (Bunun) çarpık yapılanmaları ve kayırmacılığa dayalı bir istihdamı getireceği konusunda yine üniversite çevresinden çok sık uyarılarda bulunulmuştu. Önce veya bir yandan bu kadroları yetiştirip sonrasında planlı bir şekilde üniversitelerin kurulmasına izin vermek yerine, neredeyse hiçbir kontrol icra edilmeksizin, (açılan üniversitelere atama yapıldı)”

“Bilim kurumlarının ancak özgür oldukları ve özgür kaldıkları sürece bilimsel bir standardı tutturma ve koruma şansları vardır. ...(K)urumsal özgürlüğün kısıtlanması ve yerine merkezi siyasi bir otoritenin geçmesi bu şansı ...ortadan kaldırır. Bunun aksini tarih göstermemiştir.”

BİLİM AKADEMİSİ AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLER RAPORU 2021-2022:

“Bursa Teknik Üniversitesi’nde aralarında dekan ve bölüm başkanının da bulunduğu kimi araştırmacıların tezlerinin, intihal ve diğer etik dışı yöntemlerle hazırladıkları yönünde... durumu açığa çıkardığı sanılan ...Doç. Dr. Kalaycı’nın, Orman Fakültesi’nde geçici görevlendirildiği... Bilim etiğine ilişkin ihlallerin bildirilmesi, raporlanması, takibi vb. süreçler bu konudaki ifade özgürlüğü güvencelerinin genişletilmesi ile doğrudan bağlantılıdır. ...”

“Türkiye genelinde üniversite rektörlerinin liyakata değil, hükümete yakınlığına göre atanmasının bir sonucu olarak akademik personelin de aynı ‘kriterlere’ göre belirlenmesi şaşırtıcı değildir. Nitekim ...doğrudan kadro ilanları(nda) ...aranan adayın genel çalışma alanı yerine, son derece ayrıntılı araştırma alanı tanımları verilmesi, özellikle istihdamı hedeflenen akademisyenin tez konu başlıklarının seçim kriteri olarak saptanması yaygınlaşmaktadır. İTÜ için 8 Aralık 2022 günü Resmi Gazete’de yayınlanan ve toplam 47 öğretim üyesi için verilen ilan buna bir örnektir. Boğaziçi Üniversitesi’nde kurulan yeni Fakülteler için de aynı sorun yaşanmış, ancak ilanlar daha sonra yargı yolunda hukuka aykırı olarak nitelendirilmiştir.”

“Türkiye’de... yağmacı/sahte dergilerde (YSD) yayın ciddi boyutlara ulaşmıştır. ... (T)eşvik ödeneği sistemi araştırmacıları YSD’lerde yayın yapmaya teşvik etmekte ... YSD’lerin editörlerinin en fazla olduğu ülke sıralamasında Türkiye ... ikinci sırada yer almaktadır. ...(A)kademisyenlerin bilimsel açıdan iyi yetiştirilmesi için gerekli adımlar atılmadığı gibi, çabuk şekilde basamakları çıkmaları için yayınların kalitesine ilişkin gerekli denetim icra edilmemiş, yayın sayıları içeriğin önüne geçmiştir.

BİLİM AKADEMİSİ AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLER RAPORU 2022-2023:

“...Nitekim bilim özgürlüğü, Anayasa’nın 27. maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre herkes öğrenme, öğretme, açıklama, yayma ve araştırma hakkına serbestlik temelinde sahiptir.”

BİLİM AKADEMİSİ AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLER RAPORU 2023-2024:

“Sayıştay’ın Ankara’daki devlet üniversiteleriyle ilgili 2023 raporu, Kamu İhale Kurumu’nun iznini gerektiren ihalelerin usulsüz yapıldığını, kanunen olanaklı olmayan ihale usulleriyle gerçekleştirildiğini, üniversite tarafından kiraya verilen işletmelerin işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösterdiğini ortaya koymaktadır. ... Benzer mali usulsüzlükler Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nde de tespit edildi. ...üniversitenin bazı bilimsel araştırma altyapı projelerinin bütçelerinin, üniversitenin bazı birimlerinin tıbbi cihaz ve diğer demirbaş ihtiyacını karşılama amacına yönelik kullanıldığı...”

“...(D)evlet üniversiteleri 2023’te açtıkları kadroların toplam 87 tanesini gerekçe göstermeden iptal ederken 337 ilana da düzeltme duyurusu yaptı. ... özel üniversiteler 88 kadrosunu iptal etti, 177 ilanda da düzeltme yaptı. ...

Kadro ilanı ile işe alınması planlanan kişiden daha üstün niteliklere sahip adaylar başvurduğunda sıklıkla başvuru bu yol, akademik liyakatin objektif niteliğini zedeleyici bir nitelik taşımaktadır. Kurumun somut ihtiyaçlarıyla açıklanamayacak bu uygulama, yüksek öğretim kurumlarının olması gereken yarışmacı ve salt liyakate dayanan açık niteliğiyle de çelişmektedir.”